

Lőw Immánuel 40 éves papi jubileuma.

— 150.000 korona zsidó menházra. —

A szegedi Szent Egyet (Chevra Kaddisa) esütörtökön tartotta 33. rendes közgyűlését dr. Biedl Samu hitközség ielnök vezetésével. A közgyűlésnek díszít adott az a körülmény, hogy a díszülést a Szent Egyet összekapcsolta a hitközség érdemes főabbijának, dr. Lőw Immánuelnek 40 éves főpapi jubileumával. A nagyszámú megjelent tagok és az egyesületek küldöttei zsúfolásig megtöltötték a hitközség nagytermét.

A díszközgyűlést dr. Biedl Samu nyitotta meg és gondolatgazdag beszédében utalt arra, hogy valamint más felekezeteknél, úgy a zsidó vallásnál is egy bizonyos vallási közömbösség vett erőt, amennyiben szeretnek az emberek a kényelmesség szempontjára helyezkedni. Nem lettek az emberek rosszak és vallástalanabbak, mint azelőtt voltak, ugyanaz az érzés, ugyanaz a jó szív hatja át mindnyájukat, de kényelmesebbek lettek. A kegyelet adóját rójja le az év halottaival szemben. Elsősorban dr. Rósa Izso hitközségi elnök, szent egyleti védnök elhunytáról emlékezik meg, aki a Szent Egyet ügyét mindig szíven viselte, aki vezérfőfia volt a zsidó hitközségnek. Emlékét a hitközség és a Szent Egyet emlékkönyvébe iktatja.

Az új tagok ünnepélyes beiktatása után a zsidó hitközség férfi négyesének meghatározó és művészi éneke következett.

Ezután Rosenfeld Nándor, a Szent Egyet elnöke lelkes beszédében adott kifejezést azon rajogó szeretetnek és ragaszkodásnak, a mellyel a hitközség szeretett lekipásztora iránt viseltetik. A Szent Egyet ennek tetteiben kívánt kifejezést adni azzal, hogy az általa ujonnan építendő menházban egy szobát dr. Lőw Immánuel nevének szentel és ebből a célból 10.000 koronás alapítványt tesz.

A lelkes üdvözlésre a jelen voltak tömbölő éljenzése és üdvözlése közben dr. Lőw Immánuel főrabbi a következő beszéddel válaszolt:

Kedvelt hűveim! Az állásom és foglalkozásom tiltja, hogy azt mondjam, hogy annyira meg vagyok hatva, hogy nem tudok beszélni, mert akkor nyugdíjba fognak kívánni. Kénytelen vagyok tehát a magam ügyében felszólalni, amit nem szoktam. Nem fogok csodálkozni, hogy ha, mint mindig, a bibliával kezdem és kiemelem, hogy erre a mai alkalomra alkalmazandó a szentírásnak az a várese, amelyet a pusztai vándorlás végén Mózes intéz 40 esztendő után hűveibez. Nem mintha pusztai vándorlásnak tartanám ezt az elmúlt 40 esztendőt, amikor a dolog körülbelül teljesedett, hogy abból a generációból, amely beiktatott, sajnos, nem sokan vannak. Mikor hivatalba léptem, az egész előjáróság mind urambátyám volt, most az egész előjáróság mind öcsémuram. Azt sem akarom állítani, hogy a 40 esztendőben mindig manát ettünk, amint őseink ettek, különösen nem az utóbbi 4 esztendőben. De mégis van a szentírásnak egy mondanisa, amely úgy szól, hogy ime ezen 40 esztendőn át az Isten mindig jelen volt és nem hiányzott sohasem az a szó, ami kellett. Nem mindig fogadták meg a szót, de merem mondani, hogy nem hiányzott a szó. Ami rajtam állott, mindig ki tudtam keresni a régi írásokból, ami az alkalomnak megfelelt, buzdítottam, hiszen a minnk most van, az sem magától lett, sokszor kellett a szó. Ezen 40 esztendő alatt egy a büszkeségem. Mikor a régi zsidó állam még nem volt királyság, még nem is republika, csak esetről-esetre vált állammá, mikor bántották, azután szétesett, a bírák korában egyes bírók tevékenységére azt mondja a szentírás, hogy esendes volt az ország 40 esztendeig. Ez a büszkeségem, hogy 40 esztendeig béke volt és én most arra kérem a Mindenhatót, hogy ami még nekem még hátra van, legyen olyan békességes, esendes és egyetértő, mint az első 40 esztendő volt. (Lelkes éljenzés és ttps.)

Ezután az elnök bejelentette, hogy a vá-

lasztmány gyűjtést rendezett a hitközség tagjainál új menház építtetése végett. Erre a célra a hűvek áldozatkészsége eddig 150.000 koronát adott össze, de ez az összeg még távolról sem elegendő a cél eléréséhez, ezért

lelkes beszédében t menház támogatására hívja fel a tagok figyelmét.

Miután még Bach Jenőt a Szent Egyet tb. gondnokává választották, a díszközgyűlés a férfi négyeskar imájával véget ért.

A közgyűlés a színház mai vezetéséről, a helyárföl-emelésről és a színészek drágasági pótlékáról.

(Saját tudósítónktól.) A szeptemberi közgyűlés második napja ugyancsak hosszú lélekzetű volt. Félkilenc felé járt az idő, amikor a főispán a tanácskozást berekesztette. A színházi helyárok emelése, vagyis inkább a körül fejlődött ki az első nagyobb vita, hogy a helyárföl-emelésből, amelyet a tanács drágasági pótléknak szánt a színészek számára, részesedjék-e az igazgató és hogy a színház, mint városi kulturintézmény, megfelel-e rendeltetésének. Hogy a fölmerült kérdésekről milyen véleménnyel volt a közgyűlés jelenlévő tagjainak nagy többsége, a tudósításon kívül kiderül a szavazatok arányából is. A másik tárgy, amelyről széles vita fejlődött ki, a közéletmezés „ügye” volt. Erről azonban külön cikkben számolunk be.

Dr. Kelemen Béla elnököt. Taschler Endre főjegyző vezette a jegyzőkönyvet.

A tárgyalás a városi közkórház költségvetésének bemutatásával kezdődik. A közkórház ientartási költségei úgy kívánják, hogy az ápolási napidíjat 8 korona 50 fillérre emeljék föl. A közgyűlés a költségvetést tudomásul vette és a föl-emelést a tanács javaslatára elhatározta.

Tudomásul vette a közgyűlés az Orkonyi Edéné dr.-né emlékére tett alapítványt, valamint Nyírj Bálint és neje, Mayer István és Kátai László alapítványait.

Dr. Gaál Endre javasolta, hogy a kereskedő és iparos tanonciskolai tanárok óradíját 180 koronáról 200 koronára emelje föl a közgyűlés. Dr. Tonelli Sándor ezt azzal kívánja kiegészíteni, hogy a föl-emelt óradíjak haladéktalanul szeptember 1-étől visszamenőleg, a jóváhagyás bevéására nélkül folyósítsassanak. Dr. Gaál Endre ehhez, mint a törvénybe ütközőhöz, nem járul hozzá.

Dr. Tonelli indítatva érzi magát elmondani, hogy Szegeden egy csendes kulturbotránv játszódott le, mivel a tanárok nem hajlandók az eddigi óradíjakért tanítani. (Közbeküldetés: Elég szegény! — De nem a városok, hanem a tanárok szegénye! — Éhesen nem lehet tanítani!)

Dr. Somogyi Szilveszter polgármester nem akarja befolyásolni a közgyűlés állásfoglalását, de Tonelli szavaira, hogy itt csendes kulturbotránról van szó, reflektálni kell. Itt nem a tanár rendes fizetéséről van szó, hanem külön keresetről. A tanárok megkapják a fizetésüket, ruhapótlékot, drágasági segélyt, épp úgy, mint más tisztviselők. A város tanácsa annak idején csak azért nem rendszeresített az iparos és kereskedő tanonciskolai állásokra új állásokat, hogy a tanítóknak újabb jövedelmet biztosítson. Amikor a tanítók az óradíjak föl-emelését kérték, a tanács azt magáévá tette és az ügyet idehozta. Ha tehát a tanárok ennek dacára sem kezdték meg a tanítást, akkor ezt a kulturbotránv nem a tanács idézte elő.

A közgyűlés a tanács javaslatát fogadta el.

Dr. Gaál Endre bejelenti, hogy miután a felső női kereskedelmi iskola tanárai óradíjuknak 180 koronáról 250 koronára való föl-emelését kérik, szükségessé vált a tandíjnak 200 koronára való föl-emelése, ami a szervezeti szabályzat módosítását vonja maga után. Ezzel egyidejűleg a tanács felügyelőnői állás szervezését is javasolja, amelyet egy tanító nő töltsen be, aki egyszersmind az irodai

munkákat is végezné.

A közgyűlés a javaslatot elfogadja.

A plébániák káplántartási pótlékának és az alsó- és felsővárosi plébániák városi segélyének föl-emelését célzó javaslatot elfogadta a közgyűlés és megszavazta a bolgár diákok részére szervezett előkészítő tanfolyam költségeit.

(A színházi helyárok emelése.)

A színházi helyárok föl-emelése ügyét dr. Gaál Endre terjesztette elő. Részletesen ismerteti a színház és szinigazgató kérelmét és elmondja, hogy a színészek 50, az igazgató 25 százalékos helyáremelést kér. A tanács ezzel szemben 10 százalékos helyáremelést javasol oly módon, hogy ez a 10 százalék kizárólag a szintársulat tagjainak jusson, mint drágasági pótlék. Ez a színészek járandóságának 20—22 százalékos emelését jelentené.

Dr. Kormányos Benő rámutat az eddigi közgyűlések napirendjére, amelyen mindig találkoztunk háborús segélyek iránti kérésekkel. A színészeknek az idén kevesebb osztalékuk lesz, mert tavaly 1100 egységgel számoltak, az idén 1400-zal kell számolni. Helyesli a tanács javaslatát, de kevesli a 10 százalékos emelést. Indítványozza, hogy a helyárok 50 százalékkal emeltesse föl, de a tisztviselők részére megállapítandó számú jegyek az eddigi árak mellett tartassanak fenn.

Dr. Hollós József: A színház nem magánvállalkozás, hanem kulturális közintézmény, az utóbbi években a szegedi színház mégis úgy működik, mintha kizárólag üzleti magánvállalkozás lenne. Legjobb színészeit nem helyesen foglalkoztatja és műsorával nem szolgálja azt a célt, hogy a közönség új rétegeit nevelje, izlését helyes irányban fejlessze. Erre eseteket sorol föl, majd kijelenti, hogy elfogad magasabb helyáremelést is annál, amit a tanács javasol, de garanciát kíván a nívó emelésére. Szükségesnek tartja egy dramaturgiai bizottság alakítását zeneértő és irodalmi férfiakkól a színház irányítására és ellenőrzésére. Tagokul ajánlja a többi között Juhász Gyulát és König Pétert.

Wimmer Fülöp indokoltan tartja a helyáremelést, mert a színészek fokozottabb mértékben érzik a drágaságot, bár az a véleménye, hogy a szintársulat szervezése nem áll arányban a kérelemmel. Ettől azonban most eltekint. Adjunk emelést, de kizárólag a színészek javára és pedig azért úgy, hogy lehetőleg adjunk az igazgatónak. Fontosnak tartja, hogy az igazgató ne konzorcionális alapon szervezkedjék hanem fix szerződésre és legyen felelős igazgatója a társulatának. A 10 százalékos emelés azonban kevés, 20 százalékot javasol és ez oly módon lenne felosztandó, hogy az összeg 60 százaléka 6000 koronán aluli fizetésű tagoké legyen és 40 százaléka az ennél jobban dotáltaké.

Dr. Balassa Ármin utal a szinügyi bizottságban évek óta hozott határozatokra, amelyekből kiderül, hogy mindazokkal a bajokkal foglalkoztak, amelyek a színház ellen most elhangzanak. Neki régi meggyőződése, hogy Szegeden egy nagy nyári színházra lenne szükség, amelynek jövedelme támogatná a színház teherviselő képességét. És addig nem is lesz jó téli színháza a városnak, amíg nem lesz nyári színház. Ő is azt mondja, hogy a színház nem áll kritikán felül, ámde azt a kemény kritikát, ami itt elhangzott, nem érdemli meg. Szerinte a város közönsége nem avatkozhatik abba, hogy